

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΑΒΥΤΕΡΟΝ

Περὶ προγράμματος τῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις
καὶ γυμνασίοις διδασκομένων μαθημάτων

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

"Προντες ὑπ' ὅψιν τὰς διατάξεις 1, 2, 7-16, 64, 69-81
τοῦ Β. διατάγματος τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836 περὶ κα-
νονισμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων καὶ τὸ
διάταγμα περὶ τοῦ προγράμματος τῶν ἐν αὐτοῖς διδα-
σκτῶν μαθημάτων τῆς 23 Ιουνίου 1884 καὶ τὸ διάταγμα
περὶ τροποποίησεως τοῦ ἀπὸ 23 Ιουνίου 1884 προγράμ-
ματος τῶν μαθημάτων τῶν Ἐλληνικῶν σχολείων καὶ γυ-
μνασίων τῆς 11 Αὐγούστου 1885 καὶ τὸ Β. διάταγμα
περὶ μεταβολῆς ἐν τῷ Β. διάταγματι τῆς 31 Αὐγούστου
1885 περὶ τοῦ προγράμματος τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις δι-
δασκομένων μαθημάτων τῆς 29 Σεπτεμβρίου 1886 καὶ
τὸ περὶ τοῦ προγράμματος τῶν ἐν τοῖς Ἐλληνικοῖς σχο-
λείοις καὶ γυμνασίοις διδασκτῶν μαθημάτων τῆς 31 Ο-
κτωβρίου 1886, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑκκλη-
σιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ
διατάσσουσας ταῦτα:

Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις καὶ
τοῖς γυμνασίοις διδασκτῶν μαθημάτων κανονίζεται ἀπὸ τῆς
χιλιετῆς ἵξαμποντος τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1896—1897
ὅς εἰπεῖ.

Πρόγραμμα τῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις
διδασκτῶν μαθημάτων

Α' τάξις

Ἐλληνικά. Ἐρμηνεία ἐκελεύσθων τεμαχίων α') 'Ἐκ τῶν Αἰσωπείων μύθων (ἀνεύ τῶν ἑπτακινών). β') 'Ἐκ τῆς 'Ἀπολελώδου Νεῦλοθήκης. γ') 'Ἐκ τῶν Πλουσιάρχου ἀποθεγμάτων. δ') 'Ἐκ τῶν Διογένους τοῦ Λαζαρίου διών. ε') 'Ἐκ τῆς Αἴλανοῦ ποικίλης ιστορίας. ζ') 'Ἐκ τῶν Ἀθηναίου δειπνοθοριστῶν. η') 'Ἐκ τοῦ ἀνθελογίου τοῦ Στοκαίου.

Ἄκριθής εἰσήγησης τῆς σημασίας ἐκάστης λέξεως καὶ
τῆς ἴνοιας ἐκάστης φράσεως καὶ παραγγάρου καὶ ἐφαρμο-
γῆς τῆς παραγγαλίας. Ποσὸν τοῦ 25-30 Ωρῶν κατα-
τέλλεται. εποχής (4).

Γραμματική. Τὸ τυπικὸν μετ' ὀλίγων κανόνων καὶ ἐφα-
ρμογὴ σύντησης ἐπὶ προτάσεων ἐκλεγμένων πρὸς ἐμπλόωσιν
τοῦ διειδαγμένου μέρους αὐτῆς. Ὁραι 3.

Συνθέσεις ιδεῶν. Μῆθοι καὶ διηγημάτια σύντομα καὶ

ἡθικά, περιγραφὴ ζώων, φυτῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων,
ῶν τὸ περιεχόμενον καὶ ἡ μερογή δίδοται ὑπὸ τοῦ διδασκά-
λου. Ὁραι καθ' ἑδομάδα 2.

Ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις. Ἐρμηνεία τῶν γραφομένων
προτάσεων, σκοπίμων ἐκλεγμένων πρὸς ἐμπλόωσιν τοῦ δε-
διδαγμένου μέρους τῆς γραμματικῆς. Ὁραι 1.

Ποιήματα. Ἀπαγγελία καὶ ἀποστήθεσις τῶν εἰχῆς ποιη-

μάτων μετ' ἐντέλειος γνώσεως τοῦ περιεχομένου καὶ παρα-
βολῆς τῶν ἐν αὐτοῖς λέξεων πρὸς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν.

1) 'Ο Θεός. Τίς διδάσκει ὁ ποιλάκι ('Αλεξ. Κατακού-
ζηνοῦ).

2) 'Η πρωΐα. Όραία ἀνατέλλει. ('Αγγελ. Βλάχου).

3) 'Ο μόνος ποιητής. Ποῖος κάμνει τὰ φυτά. ('Αλεξ. Κατακού-
ζηνοῦ).

4) Τὸ Τριαντάφυλλον. Τριαντάφυλλο κλειστό. ('Αγγέλ. Βλάχου).

5) Τὸ ρυάκι. Τρέχει φίλεργο ρυάκι. ('Αλεξ. Κατακού-
ζηνοῦ).

6) Μή θεανίζετε τ' ἀβλαβῆ ζῆφα ('Αλεξ. Κατακού-
ζηνοῦ).

7) Τὰ διψασμένα ὄνθη. Τ' ἀνθη μου τ' ἀγαπημένα ('Αλεξ. Κατακούζηνοῦ).

8) Τὸ χειλόδνοι. Τί χαρά μου! τί χαρά! ('Αλεξ. Κα-
τακούζηνοῦ).

9) 'Η μητρό μου. Σὺ μοι ἔδωκες φιλάττη ('Αλεξ. Κα-
τακούζηνοῦ).

10) 'Τυμών πρὸς τὸν Θεόν. Τὸν πλάστην τῶν ὄλων ('Αγγέλ. Βλάχου).

11) Οἱ ὄφειδαι τοῦ Θεοῦ. Πόσα σπτρα εἶνε. ('Αλεξ. Κατακούζηνοῦ).

12) 'Η Πέρδικα (Π. Ζαλοκώτα).

13) 'Ο Βοργίς ποῦ τ' ἄρναία παγύνει (Π. Ζαλο-
κώτα).

14) 'Η περιστερά. (Α. Ραγκαβῆ).

15) Τὸ ὄφανδο (Α. Παράσχου).

16) Τὸ φεγγάρι. (Α. Βλάχου).

17) 'Ο ἱπάτης. (Ηλία Τανταλίδου).

18) Τὸ ὄφανδο. Εἰς τὸν προθάλαμόν σας. (Αχιλ. Πα-
ράσχου).

19) 'Η ισάρια. (Αγ. Βλάχου).

20) Τὸ πρωτα. (Ηλία Τανταλίδου).

21) 'Εωθινή προσευγή. (Αγ. Βλάχου).

22) Πρὸ τῆς Παναγίας. (Αχιλ. Παράσχου).

23) Τὸ γαυτόπονο. (Ηλία Τανταλίδου).

24) Παιδί μου: δρά σου καλή. (Γ. Βεζηνοῦ).

25) Τὸ παιδί ' τὸ ποτάμι. (Γ. Βεζηνοῦ).

26) Τὸ καλοκατῆρι. (Γ. Βιζηνοῦ).

27) Τὸ φθινόπωρον. (Δ. Καρασούτσα).

28) Ὁ χειών. (Αγ. Βλάχου).

29) Ἡ ξνοῖξις. (Αγ. Βλάχου).

30) Ἡ θάλασσα καὶ τὰ ποτάμια. (Γ. Δροσίνη).

31) Ἡ Τυρλή ἀνθοτάλαις. (Γ. Ζαλοκότσα).

32) Γυνοῖς πρὸς τὸ Θέρον. (Η. Σούτσου).

33) Εὐγερτιά. (Α. Ραγκαβῆς).

34) Ἡ κέρη τοῦ Ιωάννου Γελάτη. (Α. Σούτσου).

35) Ἐμβεκτήριον. (Αγ. Βλάχου). *Ωρα 1.*

Νεοελληνικά. Ἀνάγνωσις ἐκ τῶν διὰ τοῦ περὶ προγράμματος Β. διατάξματος τῆς 23 Ιουνίου 1884 ὁρισθέντων τεμαχίων συγγραμμάτων νεωτέρων ἑλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν. Ἀνάπτεις τῶν διδασκαλίων καὶ ἐφαρμογὴ γραμματικῶν κανόνων. *Ωρα 1.*

Θρησκευτικά. Ἱερὰ Ἰστορία τῆς Π. Διαθήκης. *Ωρα 2.*

Μαθηματικά. Ἀριθμητικὴ πρακτικὴ ἐξ ἀρχῆς μέχρι τῶν δεκαδιῶν συμπειριαμβανούμενων. *Ωρα 2.*

Προδόληματα. Ἐπειδὲ τῶν ἐγκειριμένων σύλλογῶν προ-
βλήματα πρὸς ἐμπόσιαν τοῦ δεδιδαχμένου μέρους τῆς
ἀριθμητικῆς καὶ ἀσκήσεις εἰς τὸ ἀπὸ στόματος λογίζεσθαι.
Ωρα 1.

Γεωγραφία. Τὰ στοιχειωδέστατα τῆς μαθηματικῆς καὶ
φυσικῆς γεωγραφίας, τὰ συναγκασούμενα πρὸς κατανόσιν
τῆς γεωγραφίας τῆς Εὐρώπης. Γεωγραφία τῆς Ἐλλάδος.
Ἀνάγνωσις τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου τοῦ δῆμου καὶ τοῦ
νοοῦ, ἐν ᾧ οἰκεῖ ὁ διδασκαλός. Χαρτογραφία συγχρήνης
ἐκάστου δήμου, ἐκάστης ἐπαρχίας, ἐκάστου νοοῦ.
Χαρ-
τογραφία Πελοποννήσου, Στερεάς καὶ δυσκόληρου τῆς Ἐλ-
λάδος. Νοερὰ ταξείδια ἀνὰ τὴν Ἐλλάδα. *Ωρα 2.*

Ιστορία. Βίοι ἐπιφανῶν ἄνδρων τῆς ἀρχῆς καὶ νεω-
τέρων Ἐλλάδος. *Ωρα 2.*

Καλλιγραφία καὶ ἰχνογραφία. *Ωρα 3.*

Γιγναστική. *Ωρα 3.*

B' Τάξις.

Ἐλληνικά. Ἐρμηνεία Θεορηῶντος Κύρου ἀναθέσεως
μερῶν κατ' ἐλεγχόν. Πόσον σελ. 35—40. Ἐξήγηση ἀκρι-
θῆς τῆς σημασίας ἐκδόσεων λέξεων καὶ τῆς ἐνοίσεως ἐνάστης
περιόδου καὶ ἐάστης περιγράφου. Εφαρμογὴ τῆς γραμ-
ματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ. *Ωρα 4.*

Γραμματική. Τὸ τεγχολόγικον καὶ ἴτυμολογικὸν μετ'
ὅριστρακιδῶν ἀπάντησεων, σκοτίων ἐλέγχουμένων πρὸς ἐμπέ-
δωσιν τῶν διδασκαλούμενῶν μέρους τῆς γραμματικῆς. *Ωρα 2.*

Νεοελληνικά. Ἀνάγνωσις τῶν διὰ τοῦ περὶ προ-
γράμματος Β. διατάξματος τῆς 23 Ιουνίου 1884 ὁρισθέν-
των τεμαχίων συγγραμμάτων νεωτέρων Ἐλλήνων λογο-
γράφων καὶ ποιητῶν, ἐφαρμογὴ γραμματικῶν κανόνων
πρὸς κατάδειξιν τῶν διαφορῶν ἐν τῷ τυπικῷ τῆς ἀρχῆς
καὶ τῆς νῦν γραφουμένης γλώσσης. *Ωρα 1.*

Συνθέσεις θεῶν. Πειργραφὴ τόπων, ὥρων, ποταμῶν,
πτηνῶν, δένδρων καὶ ἔλλων συντικευένων, μῆσοι καὶ διη-
γόνοι. *Ωρα 2.*

Συντακτικόν. Ἐξ ἀρχῆς μέχρι τοῦ περὶ συνθέσεως τῶν
προτάσεων καὶ ἐφαρμογῆς τούτων ἐπὶ προτάσεων πρὸς ἐμ-
πέδωσιν τῶν διδασκαλούμενῶν τοῦ συντακτικοῦ. *Ωρα 2.*

Ποιημάτα. Ἀπαγγελία καὶ ἀποστήθισης τῶν ἔξιτης ποιη-
μάτων μετ' ἵπτελον γνώσεως τοῦ περιελουμένου καὶ παρα-
βολῆς τῶν ἐν αὐτοῖς λέξεων πρὸς τὴν ἀρχείαν γλώσσαν

1) Η Δίσπω.

2) Ἡ ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

3) Ὁ θρόνος εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ναὸν τῆς ἀγ-
οροφίας.

4) Σαμουῆλ. (Α. Βαζαρίτης).

5) Νάνι-νάνι. (» »).

6) Τὸ νανάρισμα (» »).

7) Ἡ γῆ τῆς Ἐλλάδος. (Αγγ. Βλάχος)

8) Θεοὺς παρεσκεία (Α. Ραγκαβῆς).

9) Ὁ Θεὸς καὶ ὁ θάνατος (Ι. Καρασούτσα).

10) Τὸ Ρόδον. (Α. Βικέλας).

11) Ἡ Κυριακή (Ηλ. Τανταλίδης).

12) Πτηνόν νὰ ἥμουν. (Α. Κατακούζηνός).

13) Θερινὴ νῦν. (Αγγ. Βλάχος).

14) Ἀποχαιρετισμός. (Ιω. Πολέμης).

15) Ὁ μᾶλος (Α. Κατακούζηνός).

16) Τὸ σχράκι.

17) Τὸ Ἐκκλησάκι (Α. Βλάχος).

18) Ὁ Μάιος (» »).

19) Τὸ δάσος (Ηλ. Τανταλίδης).

20) Ἐν τῷ γυναικείῳ.

21) Δάλογος (Ηλ. Τανταλίδης).

22) Ὁ Ἡλιος (Αγγ. Βλάχος).

23) Ἡ φιλοσοφία (Α. Κατακούζηνός).

24) Τὰ πουλάκια (» »).

25) Φοβάσθε τὸ θέαν (» »).

26) Ὁ ζευς (Αγγ. Βλάχου).

27) Ἀνθύλιον.

28) Τὸ θετατον χαρέ (Αγγ. Βλάχος).

29) Ἄσμα γυμναστικῆς (Α. Κατακούζηνός).

30) Ἐμβεκτήριον (» »).

31) Ἄσμα νοσταλγούντος (» »).

32) Ὁ θευκός γύνας.

33) Ἡ Ελευθερία (Αγγ. Βλάχος).

34) Παράφρεσις τοῦ Η' φιλομού (Ηλ. Τανταλίδης).

35) Ἡ αὐτέρεια (Αγγ. Βλάχος).

36) Ὁ θαύτης ἐν τρικυμίᾳ (Αγγ. Βλάχος).

37) Οἱ ἀλιεῖς.

38) Ὅγειος έσανικός (Α. Ραγκαβῆς).

39) Ὁ καλὸς στρατιώτης

40) Δέησης πρὸς τὸν θεόν (Α. Κατακούζηνός).

41) Οἱ νεαροί στρατιώτης (Αγγ. Βλάχος).

42) Ολονυκτία τῆς Κρήτης.

43) Πολεμιστήριον ἐπτυχα τοῦ Τυρτάου (Σ. Τρικούπης).

Ωρα 1.

Θρησκευτικά. Ἱερὰ Ἰστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ωρα 2.

Μαθηματικά. Ἐπανάληψης καὶ συνέχειας τῆς ἀριθμητι-
κῆς μέχρι τέλους. *Ωρα 2.*

Ἀριθμητικά προσδόκαια μάθηση. Ἐκ τῶν ἐγκειριμένων συ-
λλογῶν, καὶ ασκήσεις εἰς τὸ ἀπὸ στόματος λογίζεσθαι.
Ωρα 1.

Γεωγραφία. Ἐπανάληψης τῶν δεδιδαχμένων ἐν τῇ προ-
γράμματι της Α'. Συντακτικής Χερσονήσου.

Ἐπανάληψης τῶν δεδιδαχμένων τοῦ Καρασούτσα.

Ἐπανάληψης τῶν δεδιδαχμένων τοῦ Βαζαρίτη.

Ἐπανάληψης τῶν δεδιδαχμένων τοῦ Λαζαρίτη.

Ἐπανάληψης τῶν δεδιδαχμένων τοῦ Κατακούζηνος.

Ἐπανάληψης τῶν δεδιδαχμένων τοῦ Βαζαρίτη.

λατικά, ἀπλούσταται φράσεις διὰ ζώσης ὑπὸ τοῦ διδασκάλου διδασκόντεαι, ἀπομηγνύνεσις λέξεων. Ὡραι 3.
Φυλογράφωσις. Στοχειώδεις γνώσεις τῆς Φυσικῆς Ιστορίας. Ὡραι 3.
Καλλιγραφία καὶ Τχνογραφία. Ὡραι 2.
Γυμναστική. Ὡραι 3.

Γ'. Τάξις.

Ἐλληνικά. Ερμηνεία μερῶν καὶ ἐκλογὴν τῶν Ἐλληνικῶν καὶ τῆς Κύρου Παιδείας; τοῦ Σενοφῶντος, ποσὸν σελ. 40—45. Ερμηνείη τῆς Γραμματικῆς καὶ τοῦ Συντακτικοῦ. Ὡραι 5.

Γραμματική. Ἐπανάληψις τῶν δυσκολωτέρων μερῶν τῆς γραμματικῆς μετ' ἐργαλεῖον, ἐπὶ προτάσεων ἐπὶ τούτῳ Ικλεγμένων. Ὡραι 1.

Συντακτικὸν ἐπίτομον. Συνέγεια αὐτοῦ μέχρι τέλους μετ' ἰδρυμοῦντι εἰπὶ προτάσεων σκοπίους ἐκλεγομένων πρὸς Ικλεγμένων τοῦ διδασκαλού μέρους αὐτοῦ. Ὡραι 2.

Νοελληνικά. Ἀνάγνωσις ἐκ τῶν διὰ τοῦ περὶ προγράμματος Β. Διατάγματος τῆς 23 Ἰουνίου 1884 ὁρισθεντῶν τεμαχίων συγγραμμάτων νεωτέρων Ἐλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν ὡς καὶ ἐπὶ ταῖς προηγουμέναις τάξεσιν. Ὡραι 1.

Συνθέσεις ιδεῶν. Πειργραφεὶς ωτικῶν δύντων καὶ φωνομάτων καὶ θεωτικῶν ὑποθέσεων, παντοῖα κοινωνικά ἔγγραφα, ηποτελή, μετατροπὴ τῶν διδασκομένων ποιημάτων εἰς πεζὸν λόγον. Ὡραι 2.

Ποιημάτα. Ἀπαγγελία καὶ ἀποστολήσις τῶν ἑκῆς ποιημάτων, ὡς καὶ τὸν ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσιν. Ὡραι 1.

- 1) Αἱ μῆται καὶ τὸ μέλος. (Π. Σοῦτος).
- 2) Χελώνησμα (Α. Χριστόπουλος).
- 3) Ὁνος φέρων λεοντῆν (Π. Σοῦτος).
- 4) Ἔλαφος καὶ ἄμειπος (» »).
- 5) Ὁ βοσκός ὁ ψευτής (Π. Ι. Φέρμπος).
- 6) Τὸ καυτόπουλο (Ν. Δαμιανός).
- 7) Ὁ ἀποκριτεύοντος τοῦ χειμῶνος (Ι. Πολέμης).
- 8) Ὁ Χριστὸς καὶ τὸ παιδίον (Α. Παράσχος).
- 9) Ἡ σονιζεῖ (Ι. Βηλαρβᾶς).
- 10) Ἄναις (Α. Ραγκαβῆς).
- 11) Οἱ δύο φτωχοί (Π. Δροσίνης).
- 12) Βάτραχος, Χελώνη καὶ ὘φις (Δ. Κακοπούρογλους).
- 13) Τράγος καὶ Ἀλώπηξ (Π. Σοῦτος).
- 14) Ἡ ἀλεποῦ καλόγρης (ὑδός) (Π. Δροσίνης).
- 15) Κώνωψ καὶ Βούβαλος (Π. Σοῦτος).
- 16) Ὁνος φέρων εἰκόνα (» »).
- 17) Βάτραχος (» »).
- 18) Ἡ καλὴ συναναστροφή (Δ. Σ. Βεζάντιος).
- 19) Ὁ Τζετζικας καὶ τὸ μυριδῆς (Α. Ραγκαβῆς).
- 20) Ὁ χορυσταλός (Γ. Β. Βεζηνῆς).
- 21) Ὁ Πατήρ καὶ οἱ παΐδες (Π. Σοῦτος).
- 22) Ὁ Ηἵος καὶ ὁ ἀέρας (Π. Δροσίνης).
- 23) Τὸ Ἀπόδον (Αγγ. Βλάχος).
- 24) Ἡ ἀνθυπητής (Δ. Βιζέλας).
- 25) Τὸ σχλέτον τοῦ χωρίου (Σ. Βασιλειάδης).
- 26) Τὸ στερίωμα (Ι. Καρασούτσας).
- 27) Ὡ Λαζαρίδης (Α. Βεζηνῆς).
- 28) Η σκληρά (Α. Βεζηνῆς).
- 29) Ὁ γλάρος (Ν. Δαμιανός).
- 30) Συγκρουσίαι (Ι. Βηλαρβᾶς).
- 31) Ἀδελφοκή σύγκρητη (Δημόδες) κατὰ τὸ ἀναγνωσμα-
- 32) Ὁ Μεροδημός (») τάριν Κουρτίδου.

- 33) Ἐλεμποσόνη (Αχ. Παράσχος) Κατὰ τὸ ἀναγνωσμα-
- 34) Τὰ στάχυα (Μ. Α.) τάριν Κουρτίδου.
- 35) Χέλωνή καὶ ἀετός (Π. Ι. Φέρμπος).
- 36) Τυπὴ, φωτικὴ καὶ νερό (Ι. Βηλαρβᾶς).
- 37) Κέρκος καὶ ἀλόπτης (Α. Ρ. Ραγκαβῆς)
- 38) Τὰ δένδρα (Γ. Μ. Βεζηνῆς)
- 39) Οἱ φαράδες (Γ. Δοσίνης)
- 40) Γέρων καὶ ὁ θύνατος (Π. Ι. Φέρμπος)
- 41) Ἡ ἀληγ (Κ. Παλαρβᾶς)
- 42) Ἡ νέα Ἐλλάς (Αγγ. Βλάχος)
- 43) Ὁ ἀποκριτεύοντος τοῦ κλέφτου (Δημόδες)
- 44) Ὁ πληγωμένος κλέφτης (»)
- 45) Ἡ διάθηκη τοῦ κλέφτου (»)

Θρησκευτικά. Κατήγορης. Ὡραι 2.

Μαθηματικά. Ἐπανάληψις τῶν δυσκολωτέρων μερῶν τῆς ἀριθμητικῆς. Ὡραι 1.

Ἀριθμητικὰ προβλήματα. Ἐκ τῶν ἐγκεκριμένων συλλογῶν, καὶ σκήσησις εἰς τὸ ἀπὸ στόκατος λίνειν τοιαῦτα καὶ κατὰ τὸ διάζεμην. } Γεωμετρία. Ὡραι 2.

Φυσιογνωσία. Στοιχειώδης γνώσεις τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας καὶ τῆς κοσμογραφίας. Ὡραι 2.

Γεωγραφία. Γεωγραφία τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς καὶ Οκεανίας κατὰ τὸν ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσι πρότον. Ὡραι 2.

Ιστορία. Ἐπιτομὴ τῆς ιστορίας τῶν Ἐλλήνων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀντὸν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ὡραι 2.

Λατινικά. Ἀνάγνωσις, γραφὴ καὶ ἐμμηνεία φράσεων εἰς ἀναγνωσταρίου. Ὡραι 2.

Λατ. Γραμματική. Τὸ τυπικὸν μόνον σκένη κανόνων, ἀσκήσεις γραπταὶ καὶ προφορικαὶ πρὸς ἐμπέδωσιν τοῦ διδασκομένου μέρους τῆς γραμματικῆς. Ὡραι 1.

Γαλλικά. Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ, ἀπομνημόνευσις λέξεων ἐκ τοῦ ἐμπειρησμένου μέρους καὶ σχηματισμὸς φράσεων. Ὡραι 2.

Γαλ. Γραμματική. Τὸ τυπικὸν μέρος μετὰ γενικωτάτων κανόνων καὶ ἀσκήσεων προφορικαὶ καὶ γραπταὶ ἐπὶ τοῦ πίνακος πρὸς ἐμπέδωσιν τοῦ διδασκομένου μέρους τῆς γραμματικῆς. Ὡραι 1.

Τχνογραφία. Ὡραι 1.

Γυμναστική. Ὡραι 3.

Πρόγραμμα Γυμνασίου

Τάξις Α'.

Ἐλληνικά. Ἀριθμητικά. Ισοκράτους ὁ Νικοκλῆς, Πλατίκος, Ἀριθμός, περὶ εἰρήνης, Εὐαγγέλιος ὁ πρὸς Δημόνικον, Σενοφῶντος Ἐλληνικά καὶ Ἀπομνημόνευμάτων (ποσὸν εἰδίδων στερεοτόπου ἐκδόσεων 75—80), ἀναγνωστικῶν δὲ ἐπὶ τῆς Κύρου ἀναθέσεως τοῦ Σενοφῶντος, Λουκιανοῦ ὁ Τεῦχος, Ἐνύπνιον, Χάρων, νεκρικοὶ διάλογοι. Εφερμογή γραμματικῆς καὶ συντακτικοῦ. Ὡραι 4.

Συντακτικόν 15. Ταῦτα μέχρι τῶν προτάσεων συντακτικά εἰποτες προτάσεων συμφώνων πρὸς τὸ διδασκομένον μέρος. Ὡραι 4.

Εκδόσεις ιδεῶν. Πλατύτεραι πῶντιν ταῖς τάξεσι τοῦ Ἐλληνικοῦ σχολείου, ήτοι διηγήματα, πειργραφεὶς ωτικῶν δύντων καὶ φωνομάτων, ἀρχαίων καὶ νεωτέρων μην-

παραγόντας την αποτέλεσματα της ποικιλίας των πεζών λόγον, έπι-
μείων, μετραρτοπή ποικιλάτων εἰς τὸν πεζὸν λόγον, ἐπι-
στολαὶ ποικιλαὶ. *Ωραι 2.*

Θεματογραφία. Βεβ τῆς ἀπλῆς εἰς τὴν ἀρχαῖαν γλώσ-
σαν καὶ τάναταν. *Ωραι 2.*

Θρησκευτικά. Ερμηνεία τῶν περιουσῶν τοῦ Εὐζυ-
γείου τῶν περιεχουσῶν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ. *Ωραι 2.*

Μαθηματικά. Θεωρητικὴ ἀριθμητικὴ πλὴν τῶν περὶ τετραγωνικῆς καὶ κυβικῆς ρίζης. (Τὸ κεράσιον περὶ τῶν πρώτων ἀριθμῶν καὶ ἡ θεωρία τῶν περιοικῶν δεκαδικῶν κλασμάτων δύναται νῦν διδασκαλίαν μετεῖ τὸ πέρας τῆς διδασκαλίας τῆς λοιπῆς ἀριθμητικῆς). *Ωραι 3.*

Λατινικά. Ερμηνεία φράσεων εὐλήπτων καὶ σημειῶν πρὸς τὰ διδασκαλίαν μέρη τῆς γραμματικῆς, ἐκλεκτὲ τεμάχια καὶ διηγηματικὰ εἰς εὐλήπτων συγγραφέων καὶ κατὰ ἑκάτονταν ἐκ τοῦ De-viris illustribus τοῦ Shomond καὶ εἰς διοίκησιν τοῦ διάνερος ἔξαντον ἐκ τοῦ Κορηνῆλου Νί-
πιτων, ἐφαρμογὴ τῆς γραμματικῆς, ἀπονημόνευσις λέξεων τοῦ κεφαλίου μετά τῆς σημασίας αὐτῶν καὶ σηματισμὸς φράσεων καὶ προτάσεων προφορικῶν (ποσὸν σελ. στερεοτόπου ἰεδό-
στων 20—25). *Ωραι 2.*

Γραμματικὴ μέρχι τοῦ ἑταύταιογικοῦ μετ' ἀποκήτεων γραπτῶν καὶ προφορικῶν ἐπὶ τοῦ διδασκαλίμενου μέρους αὐτῆς. *Ωραι 2.*

Γαλατικὴ γλῶσσα. Ερμηνεία τῶν διὰ τοῦ B. διετάγ-
ματος τῆς 23 Ιουνίου 1884 διὰ τὴν A' τάξιν τοῦ γυμνα-
σίου ὄρισθεντων τεμαχίων γάλλων λογογράφων καὶ ποι-
τῶν, ἀπονημόνευσις λέξεων, φράσεων καὶ ἐκλεκτῶν μερῶν
ἐκ τοῦ ἑρμηνευομένου τεμαχίου (ποσὸν σελ. 25—30
εἰς 20). *Ωραι 2.*

Γραμματική. Τὸ τυπίδιον μέρχι τῶν διμαλῶν ῥημάτων
συμπεριλαμβανομένων καὶ θεματογραφικαὶ ἀσκήσεις γρα-
πταὶ συμφώνων πρὸς τὸ διδασκαλίμενον μέρος τῆς γραμμα-
τικῆς. *Ωραι 1.*

1. Φυσικὴ Ιστορία. Ζωολογία. *Ωραι 1.*

Γεωγραφία. Γεωγραφία τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν Ἑλλη-
νικῶν χωρῶν κατ' ἔκτασιν, πάντα τὸν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς
σχολείοις ἀνάγραφόμενον τρόπον. *Ωραι 2.*

Ιστορία τῶν ἀρχαίων ἀνατολικῶν ιδῶν καὶ τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ θνοντού μέρους τῆς ἀλώσεως, τῆς Κορινθίου ὑπὸ τῶν
Ρωμαίων. *Ωραι 3.*

Γυμναστική. *Ωραι 3.*

B' Τάξις

Ἐλληνικά. Ερμηνεία, Ξενοφῶτος ἀπονημόνευμάτα
κατὰ ἑκάτονταν ἐκ τῶν μη διδαγθέντων ἐκ τῆς A' τάξει, οἱ
τρεῖς Ὀλυμπίαν τοῦ Δημοσθένους καὶ ὁ κατὰ Κόνουνος,
Διοκόρηγον ὁ κατὰ Λεωνάρτους, ἐκ τοῦ Θουκυδίδου τὰ περὶ
λοιποῦ, τὰ κατὰ Παυσανίαν καὶ Θεμιστοκλέα, τὰ Πλα-
ταικά, τὰ Σικελικά, ἀλλογραφαὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πο-
λέμου. Ιστοράτους ὁ πανηγυρίδος καὶ ἀρεοπαγητικός, καὶ
επεὶ ὅτι τοῦ Εὐάγγελου Οὐαὶ τοῦ Οἰλόποτος μεθ' Ουσποικῆς
γραμματικῆς. Εφαρμογὴ τῶν συντακτικῶν ποσῶν τοῦτον
στερεοτ. ἵδεστων 90—95. *Ωραι 4.*

Ἀνάγνωσις ἴδει τῶν παραλήγων δινῶν τοῦ Πλουτάρχου
καὶ μετὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς Αρριανοῦ ἀναθέσεως. *Ωραι 2.*

Συντακτικόν. Τὰ δυστολῶτέρα μέρη μετ' ἐφαρμογής,
ἐπὶ προτάσεων συμφώνων πρὸς τὸ διδασκαλίμενον μέρος. *Ω-
ραι 2.*

Συνθέσεις ἴδεισιν, διὰ τὸ περιεχόμενον δίδεται ὑπὸ τοῦ
διδασκοντος, τὴν δὲ μορφὴν δημιουργεῖ ὁ μαθητὴς, οὗτοι
ἀνάπτυξις παροιμιῶν, περὶ ληψής δεδιαγμένων μέρων συ-
γγραφών, περιγραφὴ φυσικῶν, τοῦ κατ' ίδειν διοίκησιον ιστορι-
κῶν γεγονότων καὶ τοῦ διοίκησιον μεγάλων ἀνθρώπων. *Ωραι 2.*

Θεματογραφία ἡ τῆς ἀπλῆς εἰς τὴν ἀρχαῖαν γλώσ-
σαν καὶ τάναταν. *Ωραι 1.*

Γραμματολογία. Ιστοριογραφία. *Ωραι 1.*

Θρησκευτικά. Εκκλησιαστικὴ ιστορία. *Ωραι 2.*

Μαθηματικά. Θεωρητικῆς ἀριθμητικῆς τὰ περὶ τετρα-
γωνικῆς καὶ κυβικῆς ρίζης. Γεωμετρίας ἐπιπέδωματικίας, τὰ
δύο πρότατα διεισίδια. Ἀλγεβρᾶς ἡ ἀναγνώση, αἱ γεγρα-
μέναι πράξεις καὶ πρωτοτύπων διεισίδων. *Ωραι 4.*

Λατινικά γλῶσσα. Ερμηνεία Κορηνῆλου Νέπωτος ἐκ
τοῦ Καίσαρος de bello gallico καὶ de bello civili καὶ
κατὰ τὸ δὲ ἑκάτονταν Φιλόδοξος μῆνοι. Εφαρμογὴ τῆς
γραμματικῆς, ἀπομνημόνευσις λέξεων τοῦ διδασκαλίμενου μέρους:
μετὰ τῆς σημασίας αὐτῶν καὶ σηματισμὸς φράσεων
καὶ προτάσεων προφορικῶν (ποσὸν σελ. στερεοτ. ἵδεστων
25—30). *Ωραι 2.*

Γραμματική. Ἔπαναλήψις τῶν δυσκολωτέρων μερῶν
ἐκ τῶν διδασκαλίμενων ἐν τῇ A' τάξει καὶ συνέχεια μέρων
τέλους. Θεματογραφικαὶ ἀσκήσεις πρὸς λιπτωτῶν τοῦ διδ-
ασκαλίμενου μέρους τῆς γραμματικῆς. *Ωραι 1.*

Συντακτικόν. Τὸ περὶ πτόσεων κεράσιον, θεματο-
γραφικαὶ ἀσκήσεις ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ εἰς τὸ λατινικὸν καὶ
τάναταν, πρὸς λιπτωτῶν τοῦ διδασκαλίμενου μέρους τοῦ
Συντακτικοῦ. *Ωραι 1.*

Γαλατικὴ γλῶσσα. Ερμηνεία κατὰ τὸ περὶ προγράμ-
ματος B. διετάγμα τῆς 23 Ιουνίου 1884, κατὰ τὸν ἐν τῷ
προγραμματικήν τάξει τρόπον (ποσὸν σελίδων στερεοτ.
35—40). *Ωραι 2.*

Γραμματική. Συνέχεια καὶ τέλος κατὰ τὸν ἐν τῷ
προγραμματικήν τάξει τρόπον. *Ωραι 1.*

Φυσικὴ Ιστορία. Φυτολογία, στοιχεῖα γεωλογίας. *Ω-
ραι 2.*

Ιστορία τῶν Ρωμαίων καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους
μέριο τῆς ἀλώσεως, τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν
Τούρκων. *Ωραι 3.*

Γεωγραφία. Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ τῶν ἀλλων ἡπείρων
πλὴν τῆς Εὐρώπης. *Ωραι 2.*

Γυμναστική. *Ωραι 3.*

Γ' Τάξις

Ἐλληνικά. Πλάτωνος Ἀπολογία, Κρίτων, Δλέχης, Βο-
ύδρων. Πλούτωνος περὶ πτόσεων ἀγωγῆς, περὶ τοῦ ἐπο-
κεντοῦ, περὶ τοῦ πᾶς ἀντὶς ὁ φελοῦστος ἀπὸ ἐγκρήσεων. Δημοσθέ-
νους οἱ Φιλιππικοί, ὁ περὶ τοῦ στερέου, ὁ πρὸς Δεσπότην
Θουκυδίδου δημητορίαι. Ελεγεντικοὶ ποιηταί (ποσὸν αἰ-
μετά τῆς Ομήρου Πλιάδος, (95—100)). *Ωραι 2.*

Ομήρου Πλιάδος μεθ' δημητικῆς γραμματικῆς. *Ωραι 3.*

Ἀνάγνωσις ἴδει τῶν πτόσεων τοῦ Κρίστου. — Πλούτωνος
χρονίας: ἴδει τῶν πτόσεων τοῦ Κρίστου. — Πλούτωνος
μετὰ τῆς διδαγθέντων ἐτοῦ προγραμματικοῦ ταξιδίου τοῦ
τοῦ συντακτικοῦ Ἀρριανοῦ ή Ηροδότου κατ' ἐκλογήν. *Ωραι 2.*

Συνθέσεις ἴδεισιν, διὰ τὸ περιεχόμενον δίδεται ὑπὸ τοῦ
διδασκοντος, τὴν δὲ μορφὴν δημιουργεῖ ὁ μαθητὴς, οὗτοι
ἀνάπτυξις παροιμιῶν, περὶ ληψῆς δεδιαγμένων μέρων συ-
γγραφών, περιγραφὴ φυσικῶν, τοῦ κατ' ίδειν διοίκησιον ιστορι-
κῶν γεγονότων καὶ τοῦ διοίκησιον μεγάλων ἀνθρώπων. *Ωραι 2.*

πτυχίας γνωμῶν, περιγραφαὶ μαχῶν, ἡθῶν καὶ ιθύων τῶν σηργάνων Ἑλλήνων καὶ νεωτέρων. Ὡραι 2.

Γραμματολογία. Ἐπικὴ ποίησις καὶ Λυρική. Ρητορική. Ὡραι 2.

Θεματογραφία. Ἐκ τῆς ἀπλῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν καὶ τάνατολιν. Ὡραι 2.

Θρησκευτικά. Χριστιανὴ Ἁθηναὶ. Ὡραι 1.

Μαθηματικά. Γεωμετρίας συνέχεια μέχρι τέλους τῆς ἐπιπλομετρίας Ἀλγέβρας τὰ τὸν δευτεροβάθμιων ἕξιώσιων, τὰ περὶ πρόσδιων, λογαρίθμων, συνθέτων τόκων καὶ χρεολογίαν. Ὡραι 4.

Φυσικὴ πειραιματική. Γενικὴ ἰδιότητες τῶν σωμάτων. Περὶ δύναμεων καὶ κινήσεως. Περὶ θερύπτος. Στατικὴ τῶν στρεψῶν, ὥριζων καὶ ἀρίστων. Περὶ θερύπτοτος (ἐν οἷς καὶ περὶ μετεωρολογίας). Ὡραι 3.

Λατινική γλῶσσα. Ἐρμηνεία Κυζίρων; in Catilinam I καὶ II, de legē Manilia, de imperio Gn. Pompei, de amicitia, de Senectute, pro Archia poēta, ἢν τὸν Σάλλουστίου, bellum Catilinarium καὶ bellum Jugurthinum, Ὅθιδιον μεταμορφώσεις κατὰ ἐκλογὴν κατὰ τὸ ἔ ξέμηνον (ποσὸν σελ. στερεοτύπου ἐκδόσεως 40—45). Ὡραι 2.

Συντακτικόν. Συνέχεια καὶ τέλος κατὰ τὸν τὴν τῷ προγράμματι τάξει τρόπον. Ὡραι 1.

Θεματογραφία ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ λατινικὸν καὶ τάνατολιν. Ὡραι 1.

Γαλλική γλῶσσα. Ἐρμηνεία κατὰ τὸ περὶ προγράμματος B. διάταγμα τῆς 23 Ἰουνίου 1884, κατὰ τὸν ἐν τοῖς προγραμμάταις τάξεις τρόπον (ποσὸν σελίδων 50-55). Ὡραι 2.

Συντακτικόν. ἘΕ ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ σύνθετες γραπταὶ καὶ προσφορικαὶ πρᾶς; ἐμπέδωσιν τοῦ διδαχοκαμένου μέρους αὐτῶν. Ὡραι 1.

Ιστορία τοῦ μέσου αἰώνος πλὴν τῆς τοῦ Βυζαντιακοῦ χρόνους καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων μέχρι τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ὡραι 3.

Φιλοσοφία. Ἐμπειρικὴ ψυχολογία. Ὡραι 2.
Γυμναστική. Ὡραι 3.

Δ'. Τάξις

Ἑλληνικά. Θουκυδίδου ἐπιτάφιος καὶ δημητηρίοις ἐκ τῶν μηδ διστριχειῶν ἐν τῇ προγραμμένῃ τάξει. Πλάτωνος Φορίας. Πρωταγόρας. Σοφοκλῆς. Εὐριπίδης. Ὡραι 4.

Παυσανίας καὶ μετὰ τοῦτον Ομήρου Ἰλιάς ἀναγγω-
στικῶς. Ὡραι 2.

Συνθέσεις ἵδεων, ὅν τὸ περιεχόμενον καὶ ἡ μορφὴ

δημιουργεῖται ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ, ητοι ἀνάπτυξις γνωμῶν, γενικῶν ἐνοιῶν, ἀνάλυσις μερῶν δεδομένων, περὶ ληψῆς ἐργασιῶν 'Ομήρου, σύνθεσις ρητορικοῦ λόγου. Ὡραι 2.

Θεματογραφία. Ἐκ τῆς ἀπλῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν καὶ τάνατολιν. Ὡραι 2.

Γραμματολογία. Δρῆμα καὶ φιλοσοφία. Ὡραι 2.

Μαθηματικά. Στερεομετρία ὀλόναλπος πλὴν τῶν ἴσαρ-
μογῶν. Στοιχεῖα εὐθυγράμμου τριγωνομετρίας. Ὡραι 3.

Κοσμογραφία. Ὡραι 2.

Φυσικὴ πειραιματική. Περὶ μαγνητισμοῦ, περὶ στα-
τικοῦ καὶ δυναμικοῦ ἡλεκτρισμοῦ. 'Ακουστικὴ καὶ
Ὀπτική. Ὡραι 3.

Λατινικά. Ἐρμηνεία ἐκ τοῦ pro Sestio τοῦ Κικέρω-
νος, Philippiκή I καὶ II, pro Milone, pro Murena, pro
Ligario. Βιργιλίου Αἴνεις, II, IV, VI, IX. Taciti vita
Agricola. 'Ορατίου φύσις κατ' ἐκλεγὴν (ποσὸν σελίδων
στερεοῦ, ἵδεων 50-55). Ὡραι 2.

Ἀναγνωστικῶς. Ἐκ τοῦ de viris illustribus τοῦ
Shomond. Ὡραι 1.

Θεματογραφία ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ λατινικὸν καὶ
τάνατολιν. Ὡραι 1.

Γαλλική γλῶσσα. Ἐρμηνεία κατὰ τὸ περὶ προγράμ-
ματος B. διάταγμα τῆς 23 Ἰουνίου 1884 κατὰ τὸν ἐν
ταῖς προγραμμάταις τάξεις τρόπον (ποσὸν σελίδων 70-75).
Ὕδρα 2.

Θεματογραφία ἐκ τοῦ γαλλικοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ
τάνατολιν, καὶ σύνθετες προφορικαὶ εἰς τὸ ὄμιλεν τὴν
γαλλικὴ γλῶσσαν. Ὡραι 1.

Φιλοσοφία. Δογματική. Ὡραι 2.

'Ιστορία τοῦ ΙΩ Αἰνός καὶ ἐν πλάτει τῆς 'Ἑλληνικῆς
Ἐπαναστάσεως. Ὡραι 3.

Γυμναστική. Ὡραι 3.

Ἐκ τὸν αὐτὸν 'Ημέτερον 'Υπουργὸν ἀνατίθεται ἡ δημο-
σίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ διατάγματος τούτου.

Ἐν Τατοΐῳ τῇ 23 Αὔγουστου 1896.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ο 'Υπουργός
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΝΕΤΡΙΔΗΣ